

Z intervencijami puščamo v prostoru trajne sledi

Intervju z Majo Šinigoj

Zasnova in priprava pogovora: skupina Ženske v arhitekturi, ZAPS

Maja Šinigoj je arhitektka (1971), ki se je uveljavila predvsem kot urbanistka in prostorska načrtovalka. Delovne izkušnje si je pridobivala na Mestni občini Nova Gorica in v podjetju Locus. Za svoje delo je skupaj z Locusovo ekipo prejela dve nagradi ZAPS, in sicer zlati svinčnik za urbanistično zasnovo Šempetra in Vrtojbe (2011) ter zlati svinčnik za OPN Občine Ankaran (2021). Kot sama pravi, je veliko reči, ki se je dotaknejo, so njen svet – denimo hoja, branje, poslušanje, tišina, dvojina, Soča, kolo, optimizem, Kandid, štopanje po vesolju, ruski in češki roman, Sabotin, dom in svet, Italija, dolge vožnje skozi pokrajino, železnice, strogo nadzorovani vlaki, pozabljeni prostori, volja, iskanje, pogum, izginjajoči sloni, sto let samote, toplina v ljudeh in še in še.

© Jana Rajh Plohi

Po izobrazbi ste diplomirana arhitektka, ki obvlada velika merila, od izvedbenega urbanističnega oblikovanja do strateškega prostorskega načrtovanja. V okviru vašega delovanja je zato najverjetneje pomembna tudi interdisciplinarnost, kajne?

Res je. Kot vodja razvoja sem redno zaposlena v podjetju Locus, d. o. o., kjer deluje raznolika ekipa strokovnjakov z različnih področij. Ukvarjamo se s strateškim in izvedbenim prostorskim načrtovanjem, okoljskimi presojami, razvojem in opremljanjem stavbnih zemljišč ter drugimi prostorskimi vsebinami. Izvajamo projekte, ki so v pristojnosti licenciranih poklicev, in tudi druge vrste projektov. Takšna širina delovnega področja zahteva širok nabor znanj. V našem podjetju presegamo miselnost, da lahko pridemo do kakovostnih rezultatov brez sinteze različnih pogledov in znanj, hkrati pa opažamo, da so tudi rezultati projektov, ki se na prvi pogled zdijo strogo specializirani, vedno boljši, če je vključena multidisciplinarna ekipa. Če strokovnjaka za določeno področje v podjetju nimamo, poiščemo zunanje sodelavce.

Kakšna pa je dinamika dela in odnosov v vaši organizaciji?

Pomembno je, da naše osebne vrednote sovpadajo z vrednotami podjetja. Brez te osnovne interakcije je osebna realizacija težja, povratno pa to vpliva tudi na realizacijo ciljev podjetja. Naša organizacija dela temelji na projektnem vodenju. Nabor zaposlenih obsega tako posameznike, ki so šele zaključili študij, kot tiste, ki so že strokovno zreli in uveljavljeni. Temu seveda sledi delitev dela, vendar mlade zaposlene zelo spodbujamo k strokovni rasti in prevzemanju poklicnih odgovornosti. Zato namenjamo velik poudarek temu, s kakšnimi posamezniki gradimo ekipo. Na dinamiko dela pomembno vplivajo tudi naročniki. Izzivi, ki izhajajo iz sodelovanja z njimi, so raznovrstni, za dobro sodelovanje pa je treba zgraditi predvsem obojestransko zaupanje. Nujno je treba razumeti naročnikova pričakovanja, potrebe, zmožnosti in znanja ter po najboljših močeh prispevati k boljšemu rezultatu, tudi z veččinami komunikacije, ozaveščanja in organizacije. Proces je dvosmeren, tudi sama prek dela z različnimi naročniki strokovno in osebno rastem.

Katere vrste projektov pa najbolj zanimajo vas osebno?

Strateški projekti. Projekti, ki se ukvarjajo s temami sodobne družbe, kot so trajnostni razvoj, podnebne spremembe, izguba javnega prostora, trajnostna mobilnost, obnovljivi viri energije. Kako se vse to odraža v sistemih poselitve in krajine. Novi izzivi, ki se znajdejo na naših delovnih mizah. Kako vse to ustrezno spraviti v prostor. Kako angažirati naročnike, kako vključiti javnost, kako nadgraditi znanje.

Kaj vas navdihuje in kako razumete pojem ustvarjalnosti? Kje jo najdete v polju urbanizma?

Verjamem v skupnost, njeno strpnost in zmernost. Da skupno dobro vendarle lahko prevlada nad parcialnimi interesi in da enoten, temeljni kodeks vrednot v ljudeh še obstaja. Ustvarjalnost je pravzaprav sposobnost iskanja inovativnih odgovorov na izzive, s katerimi se na polju velikih meril, kjer delujem, neprestano srečujem.

Kaj vam pomeni arhitektura? Kakšna je njena vloga?

Dobra arhitektura omogoča kakovostno bivanje. Je pomembno orodje, s katerim lahko prispevamo k dvigu splošne kakovosti življenja. Arhitektura je kot velik displej, na katerem se odražajo naše družbene vrednote, je ogledalo družbe. Z njo je podobno kot s politikom, imamo takšno, kakršno si kot družba zaslužimo. In enako velja za polje urbanizma in prostorskega načrtovanja. Ta področja so med seboj neločljivo povezana.

© Jana Rajh Plohl

Na poti

© Jana Rajh Plohl

Le Pigeon

Kako pa vidite vlogi urbanizma in prostorskega načrtovanja?

Družbene vrednote so na področju urbanizma in prostorskega načrtovanja na pomembni preizkušnji. Nenehno izpodrivanje skupnega, javnega na račun uveljavljanja osebnega oziroma zasebnega jasno kaže, kakšna družba postajamo. Prostor je naša skupna dota in z njim moramo ravnati odgovorno. Razumeti moramo, da o razvoju prostora ne more odločati posameznik, pač pa je do odločitev treba priti s čim širšim konsenzom družbe. Brez doseganja konsenza pri odločitvah o viziji in ciljnih prostorskega razvoja je načrtovanje podrobnejših vsebin lahko poligon za doseganje posamičnih ciljev, ki pa ne prispevajo k trajnostnemu ravnanju in boljšemu bivanju skupnosti. Javnost mora razumeti, kakšne posledice, tako dobre kot slabe, lahko imajo posamični interesi. Proces vključevanja javnosti torej ni zgolj seznanjanje ljudi z odločitvami, temveč pomeni njihov angažma pri soodločanju, v kakšnem prostoru želijo živeti. Soodločanje ljudi v teh procesih povečuje njihovo zavest o uporabi prostora kot skupnega bogastva. Zato ima proces prostorskega načrtovanja dragoceno vlogo pri tem, v kakšnem prostoru bomo živeli jutri. Žal so celostni pristopi vključevanja javnosti pri nas še v povojih.

Kateri bodo po vašem mnenju največji izzivi arhitekture in urbanizma v prihodnje?

Vse bo se bo treba spopadati z izzivi, ki bodo posledica podnebnih in okoljskih sprememb, pa tudi sprememb ekonomske in politične ureditve družbe, kar se že odraža v neenakostih, revščini, migracijah in podobnem. Družba se spreminja, in zato bo najverjetneje marsikatera stroka soočena z iskanjem svoje nove vloge v njej. Prav to bo tudi za naš poklic največji izziv. Vsa področja naše stroke bodo morala iskati nove rešitve za nove probleme, in to ne le znotraj našega področja, ampak v povezovanju z drugimi strokami. Arhitektura in urbanizem imata veliko moč, in posledično imamo arhitekti in urbanisti zelo veliko odgovornost.

Kakšne so vaše izkušnje pri usklajevanju osebne in poklicne poti?

Z leti postane vse lažje, predvsem zaradi obilice izkušenj. Bili so tudi trenutki, ko sem dopustila, da je delo, zaradi obsega ali drugih pritiskov, preveč poseglo v moje zasebno življenje. Za notranji mir moraš namreč iskreno prevetrili lastne vrednote in prioritete.

Kaj vam v poklicu daje zadoščenje?

Moj poklic soustvarja moj pogled na svet. Daje mi možnost sodelovanja pri ustvarjanju boljšega jutri, kar mi omogoča tudi osebno realizacijo. In to je najpomembnejše. Pravo zadoščenje vedno izhaja iz rezultata, ko vem, da sem z nečim pripomogla k boljšemu jutri. Vendar imamo ljudje potrebe tudi po drugih potrditvah. Pri opravljanju poklica moramo biti kot stroka pozorni na plačilo, saj kaže predvsem na to, kako naše delo vrednoti družba, kar se mi zdi pomembno. Prav tako mislim, da je pomembna vloga strokovne skupnosti. Ko spremljaš delo kolegic in kolegov, z njimi izmenjuješ mnenja ter se od njih učiš, ko dobiš njihove konstruktivne odzive na lastno delo ali celo nagrado, je to čisto drugačna vrsta zadoščenja. Je potrditev, da na poti nisi sam in da kolegice in kolegi prepoznajo, da delaš dobro.

Menite, da obstaja potreba po spodbudah, kot so posebne strokovne nagrade za ženske?

Ne strinjam se s tem, da bi delo delili na žensko in moško. Etikete, kot je na primer »ženski roman«, delajo ženskam medvedjo uslugo. Ko berem denimo knjigo Marguerite Duras, berem književnost, ne pa ženskega romana. Spodbuda mora prihajati s strani družbe, ki naj vsem ženskam, ne le arhitektkam, omogoči lažjo realizacijo lastnih potencialov. In to se prične z vsebinami, kot sta na primer dostopen in kakovosten vzgojno-izobraževalni sistem ter enakopravnost plačila.

Kakšno podporo pa naj stroka na začetku poklicne poti (ali kasneje) ponuja ženskam?

To ni v prvi vrsti naloga stroke, to je naloga celotne družbe. Država naj spodbuja delovna razmerja, ki omogočajo tudi socialno varnost. Porodniški dopusti ali samohranilstvo ne smejo biti ogrožajoči za poklicni razvoj ali celo eksistenco. Še huje pa je, da danes niso nekaj težko dosegljivega le zaposlitve, temveč tudi delo samo, saj postaja veliko znanj »predragih« in »nepotrebnih«.

In kakšna je vloga žensk v naši stroki? Imate kakšen nasvet za mlade ženske, ki vstopajo v svet arhitekturnega poklica?

Menim, da je uravnoteženost med spoloma pri našem delu koristna. Pri tem se mi zdi pomembno, da smo ob poklicnem udejstvovanju sposobne ohraniti ženskost. Mlade kolegice, ki vstopate v poklic arhitekture, samo brez panike. Stvari se odvijajo in rastejo počasi. Ko začenjaš, velikokrat še ne veš, kaj iščeš. Poklicno znanje je specifično in se ga lahko načrtno pridobiva. Ampak posameznik, tako ženska kot moški, je uspešen, ko delo združi z osebno odlikami in vrednotami. In za prepoznanje teh sta potrebna čas in pogum.

Ste kdaj razmišljali, da bi svoj poklic opustili?

Včasih si zaradi ponorelega sveta zaželim iti kam daleč stran. Ampak ponorel je ves svet in žal se ni kam skriti. Zato je ta misel le vdih med enim in drugim izzivom, ki te ponovno povleče vase.

Imate morda kakšno zanimivo osebno anekdoto iz poklicnega življenja?

Povem vam dve. Iz biroja: gospa je imela pobudo za spremembo namenske rabe kmetijskega zemljišča v stavbno, hotela je zgraditi prizidek k stanovanjski hiši, vendar je postopek trajal dlje, kot je pričakovala. Bila je poštena gospa, svoje investicijske namere je na občini jasno razložila, časovnica dogajanja pa ni bila na njeni strani. Tako se nekega dne pojavi v moji pisarni, razloži zaplet in iskreno vpraša: »Gospa, povejte mi, a lahko ta prizidek zgradim na črno?« Z dopusta: končno – Amsterdam. Zjutraj se zbudim prej kot ostali, po glavi mi roji sto misli, nisem še izklopila dela, sploh še ne, zato vstanem, grem na kavo in prebrskam mejle. Pošiljam odgovore, potem pa opazim, da je ena od naročnic poslala pošto sredi noči. Kljub vsemu je avgust, zazdi se mi, da pretirava, in njeno sporočilo posredujem sodelavkam, s pripisom: Ta naročnica nikoli ne spi. Seveda sem zgrešila ikono in odgovor je šel k njej, ne k sodelavkam. Čez trenutek dobim odgovor: Ta izvajalka ni nikdar na dopustu.